IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

# KANCELARIA SEJMU
# Biuro Komisji Sejmowych

## PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Łączności z Polakami za Granicą (nr 57)**

z dnia 11 stycznia 2023 r.

# Pełny zapis przebiegu posiedzenia

# Komisji Łączności z Polakami za Granicą (nr 57)

11 stycznia 2023 r.

Komisja Łączności z Polakami za Granicą, obradująca pod przewodnictwem posła **Roberta Tyszkiewicza (KO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

**– rozpatrzenie informacji ministra spraw zagranicznych na temat sytuacji Polonii w Hiszpanii;**

**– sprawy bieżące.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Jan Badowski** dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, **Piotr Wawrzyk** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marcin Chorzewski** oraz **Leszek Jasiński** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Łączności z Polakami za Granicą.

Witam panie posłanki i panów posłów. Witam naszych gości. Witam pana ministra Piotra Wawrzyka, sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Witam pana dyrektora Sławomira Kowalskiego, dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą, naszego stałego partnera. Panią Barbarę Sośnicką, naczelnik w Departamencie Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą. Witam serdecznie panią Marię Raczyńską asystenta sekretarza stanu, ale witam też pana dyrektora Badowskiego, dyrektora w urzędzie pełnomocnika do spraw łączności z Polakami za granicą pana ministra Dziedziczaka. Witam, panie dyrektorze.

Informuję, że porządek dzisiejszego posiedzenia obejmuje dwa punkty. W punkcie pierwszym – informacja ministra spraw zagranicznych na temat sytuacji Polonii w Hiszpanii; w punkcie drugim – sprawy bieżące.

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja akceptuje przedstawiony porządek. Sprzeciwu nie słyszę.

Informuję na podstawie listy obecności, że Komisja obraduje w stanie pełnego kworum. Zatem możemy przystępować do realizacji porządku.

Bardzo proszę pana ministra Wawrzyka o przedstawienie informacji na temat sytuacji Polonii w Hiszpanii. Bardzo proszę, panie ministrze.

**Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk:**

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, dane hiszpańskiego Ministerstwa Integracji Ubezpieczeń Społecznych i Imigracji według stanu na połowę ubiegłego roku – to są ostatnie dostępne dane – w Królestwie Hiszpanii zarejestrowało swój pobyt trochę ponad 108 tys. polskich obywateli. Można wyróżnić trzy grupy Polaków zamieszkałych w tym kraju. Pierwsza grupa, niewielka, to jest najwyżej kilkadziesiąt rodzin w skali całego kraju tzw. starej Polonii osiadłej tu przed II wojną światową lub w jej trakcie. Druga grupa, trochę liczniejsza, licząca kilka tysięcy osób, to są osoby, które przybyły do Hiszpanii w latach 80. i 90., głównie młoda inteligencja z wykształceniem technicznym, zawody artystyczne np. muzycy oraz liczna grupa polsko-hiszpańskich małżeństw mieszanych, które zdecydowały się na zamieszkanie w Królestwie Hiszpanii. Trzecia, najliczniejsza grupa obywateli polskich, to osoby, które przybyły po 2006 r., kiedy kraj

ten otworzył rynek pracy dla nowych członków UE. Jest to typowa emigracja zarobkowa, zatrudniona głównie w rolnictwie, budownictwie i wszelkiego rodzaju usługach.

Nowym zjawiskiem jest Polonia w Katalonii i na Balearach, społeczność stosunkowo młoda. Stosunek władz miejscowych, w tym finansowanie i przestrzeganie praw, jeżeli chodzi o autonomiczne władze regionów, co do zasady przestrzegają zasady równego traktowania i nie dopuszczają się praktyk dyskryminacyjnych w stosunku do obywateli polskich.

W okręgu konsularnym Ambasady Rzeczypospolitej w Madrycie działa ponad 30 organizacji polonijnych, skupiają one jednak tylko niewielką grupę Polaków zamieszkałych w tym okręgu. W okręgu konsularnym Barcelona działa dziewięć organizacji polonijnych, których siedziby znajdują się we wszystkich czterech jednostkach administracyjnych Katalonii oraz na Balearach.

W okręgu konsularnym w Madrycie działa 18 szkół polonijnych, do których uczęszcza około 700 dzieci. Większość szkół polonijnych korzysta nieodpłatnie z pomieszczeń w szkołach hiszpańskich przydzielonych przez lokalne władze oświatowe. Niezależnie od szkół społecznych działa też szkoła polska przy Ambasadzie Rzeczypospolitej w Madrycie, do której uczęszcza około 150 dzieci.

W okręgu konsularnym Barcelona w roku 2022 funkcjonowało sześć szkół polskich, z czego pięć w Katalonii – Barcelona, Girona, Tarragona, Castelldefels i Mollerussa – do których uczęszczało około 226 uczniów oraz jedna szkoła w Walencji – 100 uczniów.

Ważnymi elementami życia kulturalnego Polonii w Hiszpanii są wydarzenia z okazji polskich świąt narodowych, organizowane zarówno przez ambasadę, jak i przez działające stowarzyszenia. Spotkania świąteczne dla dzieci, jasełka, uczestnictwo w lokalnych imprezach wielokulturowych, a nawet współorganizowanie imprez z lokalnymi władzami np. w Segowii, Ávili, Murcji czy w Santiago de Compostela. Imprezy o charakterze kulturalnym organizuje również działający w Madrycie Teatr Réplika, prowadzony przez polskiego aktora i reżysera pana Jarosława Bielskiego.

Organizacja „Klub Wawel" prowadzi stronę internetową polonia.es, poświęconą Polonii w Hiszpanii. Działalność stowarzyszeń polonijnych w okręgu konsularnym w Barcelonie koncentruje się wokół promowania polskiej kultury w Katalonii. Od 2019 r. stowarzyszenia są jednak coraz mniej aktywne i prowadzą coraz bardziej ograniczoną działalność kulturalną.

W Somosierze istnieje izba pamięci bitwy w przełęczy Somosierra, gdzie zgromadzono szereg pamiątek z tego okresu, w większości pochodzących z okresu wojen napoleońskich oraz wydawnictwa na temat samej bitwy. Na cmentarzach w Madrycie i okolicach znajdują się miejsca pochówku żołnierzy Armii Krajowej: Kazimierza Tylko-Dobrzańskiego na cmentarzu św. Izydora w Madrycie, Stanisława Serdakowskiego na cmentarzu miejskim w Majadahonda oraz Jerzego Radłowskiego na cmentarzu miejskim w Madrycie.

Na terenie okręgu konsularnego w Barcelowie w 2022 r. znajdowały się dwa miejsca pamięci narodowej, w Borji oraz w Aragonii – grób pani Liliany Skorel, żołnierza Armii Krajowej, polskiej łączniczki w powstaniu warszawskim, oraz w Alicante grób pana Antoniego Dąbrowskiego, żołnierza Armii Krajowej, uczestnika powstania warszawskiego. Ponadto na terenie okręgu znajdują się pomniki św. Jana Pawła II w Walencji oraz pod Barceloną w bazylice Montserrat – popiersie sfinansowane zostało ze środków konsulatu. W Palmie oraz w Valldemossie na Majorce znajdują się pomniki Fryderyka Chopina.

Na terenie okręgu konsularnego w Madrycie przebywa obecnie kilkunastu księży i zakonników. Natomiast na terenie działania Konsulatu Rzeczypospolitej w Barcelonie działalność prowadził w ubiegłym roku jeden polski ksiądz, kierujący polską kapelanią w Barcelonie. Dziękuję bardzo.

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Bardzo proszę państwa posłów o zadawanie pytań.

Pani poseł Joanna Fabisiak, bardzo proszę.

**Poseł Joanna Fabisiak (KO):**

Bardzo dziękuję. Mam świadomość, że wielu jest Polaków, którym należałoby podziękować za tę pracę, pracę społeczną. Jednak wydaje mi się, że jednego nazwiska nie powinno zabraknąć – to jest pan Andrzej Janeczko. Wspomnę tylko o jednej niezmiernie ważnej rzeczy. Na szczęście pandemia mija, niemniej w czasie pandemii pan Andrzej Janeczko objeżdżał całą Hiszpanię, a to nie mały kraj, bowiem Polacy tam zamieszkujący w okresie, kiedy wszystko było zamknięte, czasami znajdowali się w niezmiernie trudnej sytuacji i trzeba było ich wspierać na różne sposoby, bardzo często finansowo, rzeczowo z racji owego zamknięcia. Chciałabym, choć to już trochę czasu minęło, złożyć takie podziękowanie za jego niezmiernie ofiarną działalność. Co więcej, to nie jest jedyna działalność, bo jeśli wspomnimy muzeum Somosierry, to też on i cały Związek Polaków ma ogromne zasługi, również niełatwe. Czyli dla wszystkich osób, które dbają o to miejsce, które przypominają o Polakach, w tym miejscu należy się podziękowanie. Dziękuję bardzo.

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dziękuję bardzo.

Pan poseł Tomasz Kostuś, proszę bardzo.

**Poseł Tomasz Kostuś (KO):**

Pan minister w informacji wspominał o tym, że bardzo popularnym dzisiaj kierunkiem osiedlania się Polonii, zwłaszcza tej nowej, to Baleary, a więc Majorka, Minorka, Ibiza. Natomiast powszechnie wiadomo, że jednym z najbardziej popularnych współcześnie kierunków turystycznych dla Polek i Polaków są Wyspy Kanaryjskie. Wiemy również, że nie tylko Niemcy, Holendrzy, ale w szczególności Polacy kupują tam nieruchomości i nie mówię tylko o celebrytach. Sam znam wiele osób, które na Teneryfie czy na Gran Canarii, czy na innych wyspach Wysp Kanaryjskich mają swoje nieruchomości. Innymi słowy, pytanie jest takie, czy mamy informację na temat tego, ilu oficjalnie Polaków tam mieszka. Czy mamy jakieś dodatkowe informacje o ich aktywności np. w wymiarze kulturalnym? Czy są tam jakieś stowarzyszenia działające na rzecz promocji, popularyzacji kultury polskiej? Jestem przekonany, że jeżeli państwo takich informacji nie macie, to prosiłbym o ich uzupełnienie, bo bez wątpienia jest to jeden z najbardziej, tak jak powiedziałem, atrakcyjnych miejsc pracy, zamieszkania, ale również inwestowania. Dziękuję.

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca Lidia Burzyńska, bardzo proszę.

**Poseł Lidia Burzyńska (PiS):**

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, bardzo dziękuję za przedstawione informacje dotyczące działalności polonijnej w Hiszpanii.

Pani poseł Fabisiak podziękowała szczególnie panu Janeczko, ja bym tutaj poszła dalej. Wydaje mi się, że wszyscy członkowie tej Komisji, łącznie z panem przewodniczącym, jesteśmy wyrazicielami podziękowania wszystkim ludziom, którzy będąc, działając, żyjąc poza granicami naszej ojczyzny, swój wolny czas angażują, wykorzystują dla wspierania czy pozyskiwania… czy inaczej, przypominania o korzeniach, o naszej ojczyźnie. Są to podziękowania dla tych ludzi, bo bez ich czynnego udziału, wszelkie zabiegi czy nawet najlepsze prawo tutaj w Polsce nie byłoby respektowane i nie byłoby w ten sposób rozpowszechniane.

Natomiast panie ministrze, mam jedno pytanie, bardzo cieszę się jako osoba, która ze wszech miar kibicuje i bardzo leży jej na sercu edukacja polonijna, że m.in. państwo daje możliwość dla szkół sobotnio-niedzielnych nieodpłatne udzielanie pomieszczeń tak, aby można było nauczać polskie dzieci. Również przedstawił pan szereg takich informacji dających nam radość, że stowarzyszenia polonijne działające tam są aktywne, organizują wszelkiego rodzaju imprezy kulturalne, imprezy związane z rocznicami. Natomiast mnie osobiście troszeczkę zaniepokoiło, wiem, że COVID, wiem, że sytuacja geopolityczna jest inna, że od 2019 r. to zaangażowanie tych stowarzyszeń, jeżeli chodzi o tę działalność społeczną, o tę aktywność polonijną, jest jakoby troszeczkę zamrożona. Czy może pan

minister rozszerzyć nam, czy tylko COVID, czy jeszcze ewentualnie jakie inne sytuacje, okoliczności są tego przymiotem czy ewentualnie argumentem, że tak się to dzieje. Jeżeli osłabnięcie tej młodej Polonii w Hiszpanii byłoby spowodowane, powiedzmy, jakimiś takimi czynnikami, na które być może praca ambasady, być może nasze tutaj funkcjonowanie zarówno ze strony KPRM-u, jak i Ministerstwa Spraw Zagranicznych jest możliwe do uaktualnienia, to wydaje mi się, że jest to rzecz warta podjęcia tych działań. Dziękuję bardzo.

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dziękuję bardzo.

Pani poseł Klaudia Jachira, bardzo proszę.

**Poseł Klaudia Jachira (KO):**

Również dziękuję za przedstawioną informację. Chciałabym się zapytać o pkt 6, czyli o duszpasterstwo polskie: Z jakich środków dokładnie są utrzymywani ci księża i jaki jest roczny koszt utrzymania tego typu działalności? Dziękuję.

**Poseł Joanna Fabisiak (KO):**

Jest tylko jeden ksiądz.

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dziękuję bardzo.

Ze swojej strony chciałem w imieniu prezydium złożyć informację, że to nie jest przypadek, że dzisiaj rozmawiamy o Polonii w Hiszpanii. W dniach 21–22 stycznia prezydium Komisji złoży wizytę na zaproszenie Polonii katalońskiej w Barcelonie, aby wziąć udział w konferencji edukacyjnej. Traktujemy to również jako wyraz wsparcia dla tamtejszych działaczy polonijnych i organizacji polonijnych. Mam nadzieję, że to przyczyni się też do pobudzenia ich działalności po tym trudnym doświadczeniu COVID-owym. Jestem też przekonany, że na wzmożenie działalności polonijnej w Katalonii znacząco wpłynie obecność wielkiego ambasadora Polski w klubie FC Barcelona, czyli Roberta Lewandowskiego, kapitana naszej narodowej reprezentacji. Myślę, że to jest silne wsparcie dla polonijnej aktywności. W każdym razie interesujemy się tym.

Hiszpania jest ważnym dla Polski partnerem, a też częstym wyborem Polaków, jeżeli chodzi o drogę migracji zawodowej czy też, tak jak mówił pan poseł Kostuś, decyzji dotyczących inwestowania i urządzania tam sobie życia, ponieważ wiadomo, jest to potentat turystyczny i bardzo atrakcyjne miejsce do życia. Myślę, że tutaj opieka konsularna i trwała łączność z naszymi rodakami jest niezbędna abyśmy podtrzymywali tę aktywność na coraz lepszym poziomie.

Bardzo proszę, panie ministrze, o ustosunkowanie się do wypowiedzi i pytań posłów.

**Sekretarz stanu w MSZ Piotr Wawrzyk:**

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, może po kolei. Odpowiadając na kwestię poruszoną przez panią poseł Fabisiak, to chciałbym tylko dodać, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych ze swoich środków, jak i KPRM, wspierało też działania organizowane przez tego pana, więc…

**Poseł Joanna Fabisiak (KO):**

Jakie?

**Sekretarz stanu w MSZ Piotr Wawrzyk:**

Nazwijmy to takie miękkie przedsięwzięcia, które organizowane były również ze znacznym wsparciem, z naszym wsparciem finansowym.

Na Wyspach Kanaryjskich mamy około 8 tys. rezydentów, obywateli polskich, którzy nabyli nieruchomości, przebywają tam w celach biznesowych, ale też przebywają tam w celach zawodowych. Przy czym te cele zawodowe częściowo w dużym stopniu wynikają z pandemii. Nasi rodacy, czego właśnie Wyspy Kanaryjskie są tego dobrym przykładem, mając możliwość w kraju pracy zdalnej, zakupywali w okresie pandemii nieruchomości np. na Wyspach Kanaryjskich i stamtąd prowadzili pracę zdalną w kraju. Każdy ma do tego prawo, więc nie nam to jakby oceniać tych, którzy korzystali z tych uprawnień, które wynikają z prawa Unii Europejskiej.

Kolejna kwestia, to jest oczywiście wspieranie różnego rodzaju stowarzyszeń…

Przepraszam, jeszcze do poprzedniego pytania. Oczywiście przyczynił się do tego osiedlania na Wyspach Kanaryjskich również brexit. Tak, to jest ten kolejny powód wzrostu zainteresowania Wyspami Kanaryjskimi wśród Polaków.

Rzeczywiście prowadzimy różnego rodzaju działania wspierające przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym, instytucje polskiej kultury, ale rzeczywiście one zamroziły częściowo swoją działalność albo ją ograniczyły – mówię o szkołach i o innych polskich organizacjach – z kilku względów. Pierwszy to oczywiście była pandemia, a teraz mamy sytuację, w której, jakby to powiedzieć oględnie i dyplomatycznie rzecz ujmując, mimo że mają bezpłatnie użyczane lokale, to już nie mają użyczanych bezpłatnie nośników energii, kosztów ogrzewania, a w Hiszpanii ceny w tym zakresie bardzo i to bardzo poszły w górę. Z kolei rząd hiszpański nie wdrożył takich programów wspierających właśnie tego rodzaju organizacje jak u nas, jak polski rząd, tam nie ma takich programów osłonowych. W związku z tym, to też jest przyczyna, dla której organizacje musiały ograniczyć swoją działalność, ograniczając w ten sposób koszty tych dwóch przedsięwzięć.

Co do księży, to nie odpowiem pani poseł na to pytanie, dlatego że z jednej strony Ministerstwo Spraw Zagranicznych ani żadna inna instytucja rządowa nie wspiera. A kto wspiera, to proszę się zwrócić do konkretnych osób. Jeżeli będą chciały, to powiedzą, kto ich wspiera.

**Poseł Klaudia Jachira (KO):**

W informacji rządowej to jest.

**Sekretarz stanu w MSZ Piotr Wawrzyk:**

W części rządowej powiedziałem tylko, że są…

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że więcej pytań nie ma.

Pan dyrektor Badowski chciał zabrać głos. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

**Dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Jan Badowski:**

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, może powiem parę słów na temat wsparcia, które za pośrednictwem urzędu, który mam zaszczyt reprezentować, przekazujemy, to jest w sumie około 600 tys. zł. W tym jest co najmniej 25 szkół polonijnych, które działają na terenie całej Hiszpanii, w tym jedną tutaj widzę na Wyspach Kanaryjskich i też mają różne inicjatywy, wydarzenia edukacyjne, więc tam także jest życie polonijne, tam też trafiają rządowe środki.

Zwracam też uwagę i tutaj ku pamięci, oprócz oczywiście pana Janeczko i Stowarzyszenia „Nasz Dom”, który znamy, który jest bardzo aktywny i działał także w pandemii, mamy bardzo ciekawe Stowarzyszenie Historyczno-Kulturalne Poland First to Fight, to nie są nawet Polacy, tylko Hiszpanie, którzy zafascynowali się polską kulturą i stworzyli taką grupę rekonstrukcyjną dotyczącą II wojny światowej. Fantastyczne inicjatywy, imprezy i tak naprawdę to oni inspirują w tej chwili Polaków do tego, żeby pamiętać o historii. Dlatego przy okazji wizyt też zachęcam do tego, żeby się z nimi spotkać, porozmawiać. Oni działają, zdaje się, w Madrycie i okolicach.

Od przyszłego roku finansowanie szkół polonijnych i tego typu inicjatyw przejdzie do instytutu Kolbego. Jesteśmy z nimi w kontakcie. U nas pozostaną te działania miękkie, w których, mam nadzieję, uda się wesprzeć dużo, dużo więcej. Dziękuję.

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dziękuję bardzo. Nawiązując do ostatniej informacji pana dyrektora, w związku z ogromną liczbą pytań, które spływają do nas od organizacji polonijnych, będę proponował, aby podczas posiedzenia 7–8 lutego odbyło się posiedzenie Komisji poświęcone finansowaniu oświaty polonijnej w 2023 r. Rzeczywiście zmiana jest bardzo poważna, tak jak powiedział pan dyrektor, wszystko przeszło do nowo powoływanej instytucji. Na razie brakuje wielu konkretnych informacji. Myślę, że trzeba o to dopytywać, przede wszystkim dlatego, że czekają na to szkoły polskie na całym świecie. Dlatego już dzisiaj

wyprzedzająco informuję, że chcemy dać trochę czasu, bo w ostatni poniedziałek odbyła się prezentacja instytutu Kolbego dotycząca projektów, planów i metod pracy w nadchodzącym roku. Chcielibyśmy dać troszkę czasu i poprosić ministerstwo edukacji o informację właśnie na początku lutego, mając nadzieję i żywiąc takie przekonanie, że będzie już troszkę konkretów dotyczących harmonogramów, kalendarza, przyjętych sposobów finansowania, bo rzeczywiście czas płynie i trzeba to wszystko zrobić. Dlatego członkom Komisji tylko sygnalizuję, że taką inicjatywę przeprowadzimy.

Pani poseł Fabisiak, bardzo proszę.

**Poseł Joanna Fabisiak (KO):**

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący, za tę inicjatywę. Po wysłuchaniu, które było 2 dni temu, wyniknęło z niego ni mniej, ni więcej, że zainteresowanie jest naprawdę ogromne, ale to nie jest czcze zainteresowanie. Podam jeden przykład. Jeśli szkoła ma program wieloletni i prowadzi inwestycje, to w tej chwili czuje się w ogóle dramatycznie i krzyczy: Badowski, pomóż. A Badowski i cała kancelaria niewiele może pewnie pomóc, a trzeba te problemy niestety rozwiązać. Podczas poniedziałkowego czy wtorkowego, w tej chwili nie pamiętam, spotkania online nie padły odpowiedzi na te najtrudniejsze pytania. Zatem bardzo dziękuję, że prezydium pochyli się nad tym tematem i po prostu uspokoi nieco atmosferę w świecie. To dotyczy już nie jakiegoś jednego kraju, tylko na całym świecie są te szkoły – tu budują bibliotekę, tutaj jakiś dach reperują, tu jeszcze coś innego, a tutaj nie wiedzą, czy będą mieli na zapłacenie czynszu. Tak że bardzo dziękuję i to tyle z mojej strony.

**Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (KO):**

Dziękuję bardzo.

Mam pytanie: Czy w sprawach bieżących są jakieś uwagi i pytania? Jeżeli nie ma, to chciałem tylko poinformować, że monitorujemy sytuację, jeżeli chodzi o proces Andrzeja Poczobuta na Białorusi. Jak państwo wiecie, dwukrotnie już został przełożony termin rozpoczęcia tego procesu. Miał się rozpocząć, drugi termin był wyznaczony na miniony poniedziałek, został przełożony, jak podają różne źródła, na kolejny poniedziałek. Będziemy monitorować i w razie rozpoczęcia tego procesu będę proponował, żeby w trybie prezydialnym przyjąć stanowisko w tej kwestii. O tym chciałem tylko poinformować, że na bieżąco i też w kontakcie z Ministerstwem Spraw Zagranicznych prezydium Komisji monitoruje tę sytuację.

Czy jeszcze są jakieś kwestie do poruszenia w sprawach bieżących? Jeżeli nie, dziękuję bardzo. Dziękuję gościom.

Zamykam posiedzenie Komisji.